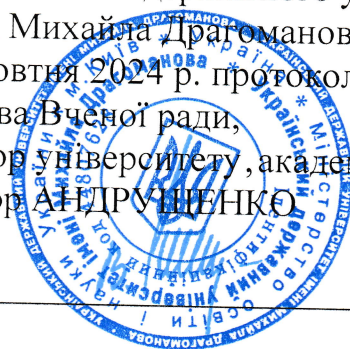

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА**

ПРИРОДНИЧИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої ради
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
24 жовтня 2024 р. протокол №4
Голова Вченої ради,
Ректор університету, академік
Віктор АНДРУЩЕНКО

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«ЕКОЛОГІЯ»**

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Галузі знань: 10 Природничі науки

Спеціальність: 101 Екологія

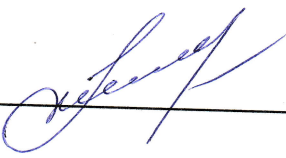
Кваліфікація: доктор філософії з екології

*Зі змінами внесеними згідно з рішенням
Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова
від 28 серпня 2025 р.*

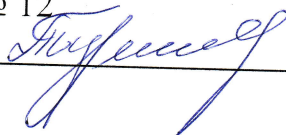
***Введено в дію наказом ректора:
від 03 вересня 2025 р. № 320***

Київ 2025 р.

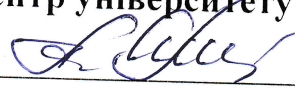
ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми
«ЕКОЛОГІЯ»

Гарант ОНП __________ Наталія ВОЛОШИНА

Вчена рада Природничого факультету

Протокол від «26» червня 2025 р. № 12
Голова Вченої ради факультету __________ Ганна ТУРЧИНОВА

Навчально-методичний центр університету

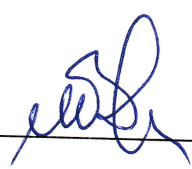
Начальник НМЦ __________ Алла РОМАНЧУК

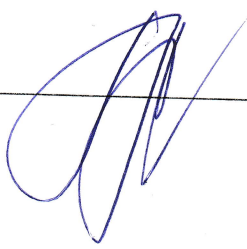
Відділ аспірантури і докторантури

Завідувач відділу __________ Ксенія БОДНАР

Науково-методична рада університету

Протокол від «26» червня 2025 р. № 10 _____ Микола ЧУМАК

Голова Науково-методичної ради __________ Роман ВЕРНИДУБ

Проректор з наукової роботи __________ Григорій ТОРБІН

Освітня програма розроблена:

Керівник проектної/робочої групи: Наталія ВОЛОШИНА, доктор біологічних наук, професор, завідувачка кафедри екології та туризму.

Члени проектної/робочої групи:

1. Валентина ШЕВЧЕНКО, доцент кафедри екології та туризму, кандидат біологічних наук, доцент;
2. Вікторія ЛАВРІНЕНКО, старший викладач кафедри екології та туризму, кандидат біологічних наук, доцент;
3. Олександр ПАРХОМЕНКО, доцент кафедри біології, кандидат біологічних наук, доцент;
4. Алла КУСТОВСЬКА, доцент кафедри біології, кандидат біологічних наук, доцент;
5. Богдан Гетьман, аспірант другого року навчання ОНП «Екологія»;
6. Катерина БОДНАР, аспірант третього року навчання ОНП «Екологія».

Зовнішні рецензенти:

1. Рецензії:

Юрій КАРПЕНКО, кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри екології, географії та природокористування Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка.

2. Відгуки представників ринку праці

Леонід КАНЩЕВ, директор ТОВ «НП «ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР».
Степан ГОШОВСЬКИЙ Директор Карпатського Національного парку

Освітня програма запроваджена _____

Термін перегляду програми: 1 раз на 2 роки

Дата перегляду / оновлення освітньої програми: 2027 р.

**I. Профіль освітньо-наукової програми «ЕКОЛОГІЯ»
зі спеціальності 101 Екологія»**

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Український державний університет імені Михайла Драгоманова Природничий факультет Кафедра екології та туризму
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Ступінь вищої освіти	Ступінь вищої освіти: доктор філософії (PhD)
Офіційна назва освітньої програми	Екологія (ID ОП 9425)
Обмеження щодо форм навчання	Немає
Кваліфікація освітня, що присвоюється	Доктор філософії з екології
Кваліфікація професійна	Не передбачено
Кваліфікація в дипломі	Доктор філософії з екології
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, одиничний, 52 кредитів ЄКТС, термін навчання 4 роки
Наявність акредитації	Не акредитована
Цикл/рівень	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти / НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Форми здобуття освіти	Очна (денна, вечірня), заочна
Передумови	Наявність здобутої вищої освіти освітнього ступеня «магістр» у галузі природничих наук Для осіб, що здобули попередній ступінь вищої освіти за іншими спеціальностями, передбачено додатковий фаховий іспит з метою перевірки здобутих компетентностей та результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти зв спеціальності Екологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти
Мова навчання	Українська
Термін дії освітньої програми	До наступної акредитації
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://prf.udu.edu.ua/kafedra-khimii-ta-ekologii/

2 – Мета освітньої програми	
Відповідно до Місії і Стратегії університету (2023-2028 рр.) забезпечити освітньо-наукову підготовку висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця зі ступенем доктора філософії в галузі природничих наук, екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування зі спеціальності 101 Екологія, здатного розв'язувати комплексні екологічні проблеми, проводити оригінальні самостійні наукові дослідження, продукувати нові наукові знання спрямовані на досягнення Цілей сталого розвитку та здійснювати науково-педагогічну і наукову діяльність у закладах вищої освіти та наукових установах.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань – Природничі науки, математика і статистика Спеціальність – 101 Екологія <u>Об'єкт(и) вивчення і діяльність:</u> структура та функціональні компоненти екосистем різного рівня та походження; антропогенний вплив на довкілля та оптимізація природокористування. <u>Цілі навчання:</u> набуття здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми та здійснювати власні наукові дослідження у сфері екології, охорони довкілля та природокористування. <u>Теоретичний зміст предметної області.</u> Поняття, концепції, принципи сучасної екології та їх використання для охорони навколишнього середовища, збалансованого природокористування та сталого розвитку. Методи, методики та технології. Загально-наукові, філософсько-онтологічні та природничо-наукові методи дослідження будови та властивостей екологічних систем різного рівня та походження, методи збирання, обробки та інтерпретації результатів екологічних досліджень, зокрема, методи комп'ютерного моделювання. <u>Інструменти та обладнання:</u> обладнання, устаткування та програмне забезпечення, необхідне для натурних, лабораторних та дистанційних досліджень будови та властивостей екологічних систем різного рівня та походження. Зазначені цілі загалом відповідають стратегії розвитку, місії, візії та принципам Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, потребам аспірантів, професорсько-викладацького складу та стейкхолдерів.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова академічна програма орієнтована на дослідження природних і антропогенно змінених екосистем.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна освіта за спеціальністю 101 Екологія на основі принципу нерозривності процесів навчання та науково-дослідницької роботи. Ключові слова: екологічна система, екологічні фактори, збалансоване природокористування.
Особливості програми	Головною особливістю ОНП є нерозривність процесів навчання та науково-дослідницької роботи. Пріоритетними цілями ОНП є формування фахівців, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми довкілля в галузі природничих наук, проєктувати та запроваджувати оригінальні наукові дослідження відповідно до рівню вимог стандарту вищої освіти та міжнародним вимогам. ОНП формує умови для розширення індивідуальних

	траєкторій навчання; поєднання процесів навчання та науково-дослідницької роботи, подальшого працевлаштування і підвищення кваліфікації із вищим рівнем автономності затребуваних на ринку праці.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Працевлаштування на посадах наукових і науково-педагогічних працівників у наукових установах і ЗВО, працівників найвищої класифікації у дослідних установах і організаціях, наукових консультантів в органах влади, установах та організаціях у сфері екології, охорони довкілля, раціонального природокористування, екологічної політики та екологічного управління. 72.1 – дослідження й експериментальні розробки у сфері природничих і технічних наук; 74.90 – консультування у сфері навколишнього середовища; 2310.2 – викладач вищого навчального закладу; 2320 – викладач професійного навчально-виховного закладу; викладач навчально-професійного закладу
Подальше навчання	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих; підвищення кваліфікації у закладах післядипломної освіти і наукових установах України; навчання та стажування за кордоном.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Компетентнісний підхід до навчання, орієнтований на здобувача, пошуковий, інноваційний. Види навчання: проблемо-орієнтоване, критично-аналітичне, навчання через дослідження. Проблемно-орієнтоване навчання з набуттям фахових компетентностей відповідно до вимог вищого наукового рівня. Володіння – методологією проведення наукової роботи і представлення її результатів; навичками викладання у закладах вищої освіти; вміннями до проведення самостійного наукового дослідження з використанням ресурсної бази університету та партнерів. Освітні компоненти пропонуються аспірантам на першому і другому роках навчання. Вибіркові освітні компоненти та завдання для самостійної роботи максимально пов'язані з планом і завданнями індивідуального дослідницького проекту. Науково-педагогічна практика проводиться під керівництвом наукового керівника та покликана закріпити отримані знання щодо викладацької майстерності. Підготовка наукових тез, статей і науково-дослідних робіт. Проходження науково-педагогічної практики розвиває в аспірантів педагогічну майстерність.
Оцінювання	Види контролю: поточний, підсумковий. Форми контролю: усне опитування; письмовий та тестовий контроль; захист дослідницьких індивідуальних робіт, заліки, екзамени; атестація. Оцінювання знань, набуття фахових компетентностей здійснюється за 100-бальною шкалою, переводиться в систему оцінок за національною шкалою та за шкалою Європейської кредитно-трансферної системи.

	Освітній складник ОНП – накопичувальна система, що передбачає оцінювання всіх видів аудиторної та позааудиторної роботи. Критерії оцінювання містяться у силабусах, а також в інструкціях для виконання завдань з дисциплін. Науковий складник ОНП – оцінювання наукової діяльності здобувачів здійснюється на основі кількісних і якісних показників, що характеризують підготовку наукових праць, участь у конференціях, підготовку окремих частин дисертації відповідно до затвердженого індивідуального плану роботи аспіранта. Підсумковий _контроль – щосеместрові звіти аспірантів щодо виконання індивідуального плану роботи, включаючи індивідуальну освітню і науково-дослідницьку компоненту на засіданні кафедри і вченій раді Природничого факультету Атестація – публічний захист дисертаційного дослідження.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетент-ність (ІК)	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері екології, охорони природи та раціонального природокористування, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати сучасні методології наукової та науково-педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетент-ності (ЗК)	ЗК01. Здатність працювати у міжнародному контексті. ЗК02. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового та загальнокультурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Фахові компетент-ності спеціальності (ФК)	ФК01. Здатність до засвоєння концепцій, теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань у галузі екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування. ФК02. Здатність до формування системного наукового світогляду сучасного природознавства професійної етики та загальнокультурного кругозору. ФК03. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері екології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень. ФК04. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у сфері екології та дотично до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їх реалізації. ФК05. Здатність застосовувати сучасні інструменти, електронні інформаційні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності, зокрема для моделювання процесів та прийняття оптимальних рішень у сфері екології, охорони природи та раціонального природокористування.

	ФК06. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті. <i>компетентності, визначені освітньо-науковою програмою</i> ФК 07. Здатність оцінювати стан біорізноманіття та вплив на нього планованої діяльності ФК 08. Здатність здійснювати проектування, створення та управління об'єктами ПЗФ та Смарагдової мережі.
7 – Програмні результати навчання	
	РН01. Глибоко розуміти концептуальні принципи та методологію природничих наук, формулювати і перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання з метою розв'язання значущих наукових та науково-прикладних проблем екології. РН02. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми. РН03. Вільно презентувати та обговорювати державною та іноземною мовами з дотриманням норм академічної етики результати досліджень, наукові та прикладні проблеми з екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях. РН04. Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни, дотичні до предметної області екології у закладах вищої освіти. РН05. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику з врахуванням соціальних, етичних, економічних, екологічних та правових аспектів. РН06. Застосовувати сучасні інструменти та технології пошуку оброблення й аналізу інформації з проблем екології та дотичних питань, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи. РН07. Мати сучасні концептуальні знання та високий методологічний рівень у сфері екології та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень. <i>Програмні результати визначені ОНП:</i> РН 08. Оцінювати стан біологічного різноманіття біоценозів природних, антропогенно-змінених та штучних екосистем і вплив на них планованої діяльності. РН 09. Проектувати, реалізовувати проекти і здійснювати управління об'єктами та територіями природно-заповідного фонду.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Навчальний процес на ОНП за спеціальністю 101 Екологія на 100 % забезпечують науково-педагогічні працівники, які мають наукові ступені та вчені звання, з них 38% мають науковий ступінь доктора наук та звання професора. Безперервність професійного зростання викладачів гарантується регулярним підвищенням кваліфікації в Україні та за її межами. Викладацький склад, який забезпечує реалізацію програми, відповідає вимогам, визначеним ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів вищої освіти. У процесі організації освітнього процесу запрошуються фахівці з досвідом практичної / дослідницької / управлінської / інноваційної / творчої роботи та/або роботи за фахом, запрошуються гостьові лектори із інших закладів вищої освіти, державних установ, вітчизняних та зарубіжних організацій.
Матеріально-технічне забезпечення	Освітній процес проходить у приміщеннях, що відповідають нормам безпеки та гігієни. Аудиторний фонд забезпечений безперебійним доступом до інтернету. Технічне забезпечення включає аудиторії з доступом до корпоративної мережі та хмарних ресурсів. Повноцінно забезпечується навчальний процес мультимедійними комплексами, окремими комп'ютерними класами, що створює умови для забезпечення ефективного викладання наявних ОК.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Офіційний сайт університету https://udu.edu.ua/, аспірантури https://udu.edu.ua/nauka/aspirantura; Природничого факультету https://prf.udu.edu.ua/. Освітній процес інтегровано у програму MOODL, сучасну систему відеоконференцзв'язку LifeSize (США) для проведення on-line лекцій та семінарів між трьома навчальними центрами одночасно. Контроль за виконання СРС здійснюється за допомогою електронних засобів зв'язку. Перевірка на академічний плагіат проводиться засобами програми TURNITIN. Здобувачам освіти надається доступ до всіх науково-технічних ресурсів університету, системи єдиного інформаційного середовища, розробок Відділу цифрових освітніх технологій УДУ імені Михайла Драгоманова, Наукової бібліотеки УДУ імені Михайла Драгоманова, аудиторного фонду, кабінетів для вивчення іноземних мов. Наявність навчально-методичного контенту, розробленого професорсько-викладацьким складом. Обсяг фондів наукової бібліотеки УДУ імені Михайла Драгоманова є достатнім для самостійної роботи аспірантів, виконання ними індивідуальної дослідницької траєкторії. Освітньо-наукова програма забезпечена науковою і навчально-методичною літературою.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	-
Міжнародна кредитна мобільність	-
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	На загальних умовах української мовою

II. Перелік компонентів освітньо-наукової програми

2.1. Перелік освітніх компонентів ОНП «Екологія»

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові освітні компоненти ОНП			
1. Цикл загально-наукової підготовки			
ЗН 01	Філософські студії	4	іспит
ЗН 02	Іноземна мова для академічних цілей	6	іспит
ЗН 03	Методи планування та обробки результатів наукових досліджень	4	залік
ЗН 04	Наукометрія та науково-організаційна діяльність	4	залік
ЗН 05	Теорія та методика проєктування освітнього процесу у вищій школі	3	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:		21	
2. Цикл дисциплін спеціальної підготовки			
СП01	Екологічні студії (наукові семінари за темами дисертаційних досліджень)	6	іспит
СП02	Сучасні наукові дослідження	3	залік
СП03	Екологія біологічних систем	3	залік
Загальний обсяг компонентів спеціальної підготовки:		12	
Практична підготовка			
ПО 01	Науково-педагогічна практика	6	залік
Загальний обсяг обов'язкових освітніх компонентів:		39	
Вибіркові освітні компоненти			
СВ 01	Дисципліна вільного вибору аспіранта	4	залік
СВ 02	Дисципліна вільного вибору аспіранта	4	залік
СВ 03	Дисципліна вільного вибору аспіранта	5	залік
Загальний обсяг вибірових освітніх компонентів:		13	
Загальний обсяг освітньої програми		52	

*Згідно з «Положенням про формування вибіркової частини робочих навчальних планів Українського державного університету імені Михайла Драгоманова», Р2. п. п. 2.2. здобувачі освіти самостійно обирають навчальні дисципліни із запропонованого переліку. Відповідно підпунктів 2.3 перелік навчальних дисциплін вибіркової частини формується на підставі пропозицій кафедр Університету, які забезпечують загальноосвітню та професійну підготовку за певною спеціальністю / освітньою програмою, відповідно до чинних нормативних вимог.

**- Перелік навчальних дисциплін вибіркового блоку (робочі програми навчальних дисциплін) представлено на офіційному сайті природничого факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова - <https://fpgoe.npu.edu.ua>.

Загальний обсяг освітньої програми 52 кредитів ЄКТС

III. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів освітньо-наукової програми «Екологія» зі спеціальності 101 Екологія регулюється «Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова», а також Стандартом вищої освіти зі спеціальності Екологія третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти». Атестація спрямована на підтвердження набутих загальних і фахових компетентностей, а також досягнення визначених програмою результатів навчання.

Атестація відбувається у форматі публічного захисту самостійного дисертаційного дослідження на засіданні разової спеціалізованої вченої ради. Дисертаційне дослідження має пропонувати нові концептуальні рішення у сфері екологічної науки та відповідати вимогам академічної доброчесності (відсутність плагіату та фальсифікацій). Право на захист мають особи, які у повному обсязі виконали освітню і наукову складову індивідуального плану підготовки докторів філософії, реалізували індивідуальну дослідницьку траєкторію, оприлюднили результати у фахових наукових виданнях, або/і у міжнародних виданнях (зокрема Scopus, Web of Science) та пройшли апробацію на наукових і науково-практичних заходах.

Звіти здобувачів доктора філософії здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії з екології проводиться двічі на рік, атестація – у формі публічного захисту дисертаційної роботи. Невиконання індивідуального навчального плану, зокрема порушення термінів його виконання без поважних причин, передбачених законодавством, порушення умов договору або академічної доброчесності є підставою для ухвалення рішення про відрахування аспіранта.

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Обов'язковою умовою допуску до атестації (захисту дисертаційного дослідження) є: - повне виконання індивідуального навчального та наукового планів здобувачем; - успішне проходження всіх етапів контролю освітньої складової (заліки іспити) ОНП; - наявність не менше трьох наукових статей у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, у тому числі статті у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science та/або Scopus; - наявність апробації матеріалів на наукових, науково-практичних конференціях, семінарах та інших заходах; - наявність завершеного тексту дисертації.
Вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії	Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання конкретної наукової задачі в сфері екології або на її межі з іншими спеціальностями, результати якого становлять оригінальний внесок у розвиток екології та оприлюднені у наукових публікаціях в рецензованих наукових виданнях. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації (Стандарт вищої освіти зі спеціальності 101 Екологія для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти від 23.12.2021 р. № 1421. 1) Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання комплексної

	проблеми в сфері педагогіки. Дисертація здобувача ступеня доктора філософії – кваліфікаційна наукова робота, яка виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, містить наукові результати проведених ним досліджень, готується державною або англійською мовою у вигляді спеціально підготовленої наукової праці на правах рукопису в твердій або м'якій палітурці та в електронній формі. 2) Для ознайомлення з результатами дисертаційних досліджень, кваліфікаційна робота подається на відповідну кафедру, факультет УДУ імені Михайла Драгоманова. 3) Дисертація оформляється відповідно до правил затверджених чинним законодавством: - обсяг дисертації вираховується авторськими аркушами основного тексту та становить 6,5 – 7,5 авторських аркушів (згідно пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44). До загального обсягу дисертації не включаються таблиці та ілюстрації, які повністю займають площу сторінки. Один авторський аркуш дорівнює 40 тис. друкованих знаків, враховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами, що становить близько 24 сторінок друкованого тексту при оформленні дисертації за допомогою комп'ютерної техніки з використанням текстового редактора Word: шрифт – Times New Roman, розмір шрифту – 14 pt. - Дисертацію друкують на одному або на двох (за бажанням) боках аркуша білого паперу формату А4 (210х297 мм) через 1,5 міжрядкового інтервалу. - Кегель – мітел (14 типографських пунктів). Допускається підготовка дисертаційної роботи в форматі LaTeX з відповідним стильовим оформленням. - Текст дисертації необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – не менше 25 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм. 4) Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертація має бути розміщена на сайті УДУ імені Михайла Драгоманова у форматі PDF/A з накладанням текстового шару з накладеним електронним підписом здобувача. 5) Дисертація повинна мати такі основні структурні елементи: титульний аркуш; анотація; зміст; перелік умовних позначень (за необхідності); основна частина; список використаних джерел; додатки (Наказ МОН України Про затвердження вимог до оформлення дисертації від 12.01.2017 р. № 40). Титульний аркуш оформлюється відповідно Додатку 1 Вимог до
--	---

	оформлення дисертації (пункт 1 розділу III) (https://zakon.rada.gov.ua/laws/file/text/52/f465001n121.doc). У анотації дисертації мають бути стисло представлені основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та за наявності практичного значення. Обсяг анотації складає 0.2 – 0.3 авторських аркушів. У анотації також вказуються: прізвище та ініціали здобувача; назва дисертації; вид дисертації та науковий ступінь, на який претендує здобувач; спеціальність (шифр і назва; галузь знань); найменування вищого навчального закладу, у спеціалізованій вченій раді в якій відбудеться захист; місто, рік. Наприкінці анотації наводяться ключові слова відповідною мовою. Сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту наукової праці, відображати тематику дослідження і забезпечувати тематичний пошук роботи. Кількість ключових слів становить від п'яти до п'ятнадцяти. Після ключових слів наводиться список публікацій здобувача за темою дисертації. Вказуються наукові праці в такій послідовності, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації; які засвідчують апробацію матеріалів дисертації; які додатково відображають наукові результати дисертації. У вступі подається загальна характеристика дисертації, а саме: обґрунтування вибору теми дослідження; мета і завдання дослідження відповідно до предмета та об'єкта дослідження; методи дослідження; наукова новизна отриманих результатів; особистий внесок здобувача; апробація матеріалів дисертації; структура та обсяг дисертації. За наявності у вступі можуть також вказуватися: зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами; практичне значення отриманих результатів. У розділах дисертації має бути вичерпно і повно викладено зміст власних досліджень здобувача наукового ступеня, зроблено посилання на всі наукові праці здобувача, наведені в анотації. Список цих праць має також міститися у списку використаних джерел. Обсяг розділів, що присвячені огляду та аналізу літератури, становлять до 15% від основного тексту дисертації. У висновках викладаються найбільш важливі наукові та практичні результати дисертації, вказуються наукові проблеми, для розв'язання яких можуть бути застосовані результати дослідження, а також можливі напрями продовження досліджень за тематикою дисертації. За наявності практичного значення отриманих результатів надаються відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання. Список використаних джерел формується здобувачем наукового ступеня за його вибором (опціонально – в кінці кожного розділу основної частини дисертації) одним із таких способів: у порядку появи посилань у
--	--

	тексті; в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків; у хронологічному порядку. Бібліографічний опис списку використаних джерел у дисертації може оформлятися здобувачем наукового ступеня за його вибором з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» або одним зі стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій (Додаток 3 Вимог до оформлення дисертації (пункт 11 розділу III https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#n99). До додатків може включатися допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття дисертації: інструментарій проведення дослідження, проміжні формули і розрахунки; таблиці допоміжних цифрових даних; протоколи та акти випробувань, впровадження, листи підтримки результатів дисертаційної роботи; інструкції та методики, опис алгоритмів, які не є основними результатами дисертації; ілюстрації допоміжного характеру; інші дані та матеріали. Обов'язковим додатком до дисертації є список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію результатів дисертації (зазначаються назви конференції, конгресу, симпозіуму, семінару, школи, місце та дата проведення, форма участі). Додатки можуть бути надані у вигляді окремої частини (том, книга).
--	--

Структурно-логічна схема ОНП «Екологія»

Складові освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії з спеціальності 101 Екологія						
Освітня				Наукова (інноваційно-дослідницька)		
Рік підготовки		Загальна підготовка	Професійна підготовка	Дисципліни за вибором аспіранта		
Перший рік	Пі вр іч чя 1	ЗН 01 Філософські студії (екзамен)			Самоосвіта	Проведення наукового дослідження: методолого-теоретичний етап – обґрунтування теми, наукового апарату, концепції, структури, програми і методики дослідження. Визначення актуальності й новизни проблеми, формування джерельної бази, підготовка та презентація наукового проспекту дослідження. Публікація наукових статей в українських та/або міжнародних рецензованих фахових періодичних виданнях; участь у наукових конференціях. Звіт за I семестр Звіт за II семестр Звіт за I рік ОНП.
		ЗН 02 Іноземна мова для академічних цілей (екзамен)				
		ЗН 04 Методи планування та обробки результатів наукових досліджень (залік)				
	Пі вр іч чя 2	ЗН 03 Наукометрія та науково-організаційна діяльність (залік)				
		ЗН 05 Теорія і методика проєктування освітнього процесу у вищій школі (залік)				
Другий рік	Пі вр іч чя 3		СП 01 Екологічні студії (наукові семінари за темами дисертаційних досліджень (екзамен)		Самоосвіта	Проведення наукового дослідження: теоретичний і емпіричний етапи. Підготовка рукопису дисертації (I розділ). Публікація наукових статей в українських та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях; участь у наукових конференціях. Звіт за III семестр Звіт за IV семестр Звіт за 2 рік ОНП.
	Пі вр іч чя 4		СП 02 Сучасні наукові дослідження (залік)			
			СП 03 Екологія біологічних систем (залік)			

Тр еті й рі к	Пі вр іч чя 5	П 01 Науково-педагогічна практика		СВ 01 Дисципліна вільного вибору аспіранта	Самоосвіта	Проведення наукового дослідження: експериментальний етап. Публікація наукових статей в українських та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях; апробація результатів дослідження в ході науково-комунікативних заходів. Підготовка рукопису дисертації (II-III розділи). Звіт за V семестр. Звіт за VI семестр Звіт за 3 рік ОНП.
				СВ 02 Дисципліна вільного вибору аспіранта		
				СВ 03 Дисципліна вільного вибору аспіранта		
	Пі вр іч чя 6					Звіт за VII семестр
Че тв ер ти й рі к	Пі вр іч чя 7				Самоосвіта	Підготовка і публікація наукових статей в українських та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях; апробація результатів дослідження в ході науково-комунікативних заходів. Упровадження результатів дисертаційного дослідження в практику закладів освіти. Оформлення рукопису дисертації відповідно до офіційних вимог МОН України. Звіт за VIII семестр.
	Пі вр іч чя 8					Публічне презентування здобувачем наукових результатів дисертації, її обговорення на засіданні кафедри педагогіки, яка реалізує і курує ОНП, з метою отримання обґрунтованого висновку щодо наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів, відповідності змісту і оформлення офіційним вимогам МОН України, дотримання академічної добросовісності. Захист дисертації на засіданні разової спеціалізованої вченої ради.

V. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми «Екологія»

Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни), практика, індивідуальні завдання	Програмні компетентності													
	1К	ЗК 01	ЗК 02	ЗК 03	ЗК 04	ЗК 05	ФК 01	ФК 02	ФК 03	ФК 04	ФК 05	ФК 06	ФК 07	ФК 08
Освітні компоненти загальної підготовки														
ЗН 01	+	+	+	+	+	+	+	+						
ЗН 02	+	+	+	+	+	+	+	+						
ЗН 03	+	+	+	+	+	+	+	+						
ЗН 04	Г	+	+	+	+	+	+	+						
ЗН 05	а	+	+	+	+	+	+	+						
Освітні компоненти спеціальної підготовки														
СП 01	р	+		+	+	+		+	+	+				+
СП 02	а	+		+	+	+			+	+				+
СП 03	н	+		+	+	+			+	+				+
СВ 01	т	+					+	+	+	+	+		+	
СВ 02		+					+	+	+	+	+		+	
СВ 03	о	+					+	+	+	+	+		+	
с	Практика													
П 01		+	+					+			+	+		

Гарант освітньо-наукової програми

проф. Наталія ВОЛОШИНА

VI. Матриця забезпечення програмних компетентностей відповідним компонентам освітньої програми

Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРП) відповідними компонентами освітньо-наукової програми «Екологія»

Компоненти освітньої програми (дисципліни), практика, індивідуальні завдання	Програмні результати навчання								
	ПР 01	ПР 02	ПР 03	ПР 04	ПР 05	ПР 06	ПР 07	ПР 08	ПР 09
Освітні компоненти загальної підготовки									
ЗН 01	+	+	+						
ЗН 02	+	+	+						
ЗН 03	+	+	+						
ЗН 04	+	+	+						
ЗН 05									
Освітні компоненти спеціальної підготовки									
СП 01			+	+	+	+	+		
СП 02			+	+	+	+	+		
СП 03			+	+	+	+	+		
СВ 01	+	+			+	+	+	+	+
СВ 02	+	+			+	+	+	+	+
СВ 03	+	+			+	+	+	+	+
Практика									
П01				+					

Гарант освітньо-наукової програми

проф. Наталія ВОЛОШИНА